Muistio 19.9.2011

Erilaisten oppijoiden teematyöryhmän tapaaminen 6.9.2011

Erilaisten oppijoiden liitto, Helsinki

Läsnä: Miikki Minna Etelä- Karjalan aikuisopisto, Valkama Airi Erilaisten oppijoiden liitto, Jäntti Marja Bovallius- ammattiopisto, Huolman – Lehtola Heidi Etelä – Kymenlaakson ammattiopisto, Ryhänen Auli JAMK AOKK, Selkivuori Leena JAMK AOKK, Sirviö Mervi Salmia, Ylitalo Mervi TSL Työväensivistysliitto, Johansson Lena Arcada, Poutanen Pirjo Kriminaalihuollon tulisäätiö, Pirskanen Leila Erilaisten oppijoiden liitto, Parviainen Tiina Luksia aikuisopisto, Hatara Elise TAKK, Rahkola Maarit Luksia aikuisopisto, Palovaara Johanna Keuda aikuiskoulutus, Metsäluoto Eeva-Liisa P- Karjalan aikuisopisto

Mervi Sirviö avasi kokouksen ja aluksi käytiin lyhyt esittelykierros, koska ryhmään oli tullut myös uusia toimijoita. Mervi Ylitalo TSL:stä toivoi, että tapaamisissa otettaisiin esille myös maahanmuuttaja – asiakkaiden oppimishaasteita. Alpo-hankkeen julkaisuista; Maahanmuuttajien työllistymisen esteet ja Maahanmuuttajien osaaminen näkyväksi keskusteltiin. Niitä voi tilata suoraan hankkeelta. Mervi kertoi, että Laituri-hanke järjestää Salmiassa lokakuussa ja ensi keväänä koulutuksen TE- hallinnon ohjaustyötä tekeville virkailijoille maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjauksesta. Koulutukseen osallistujat on kutsuttu eri puolilta Suomea.
Eeva-Liisa Metsäluoto kertoi heidän uudesta henkilökohtaistamisen ja osaamisen kehittämisen laadun hankkeesta, jossa kehitetään mm. sähköisiä lomakemalleja henkilökohtaistamisen tueksi.

Airi Valkama esitteli Erilaisten oppijoiden liiton toimintaa (liitteenä diat?), jonka ensimmäiset alkuaskeleet otettiin jo 1989 , kun Sanasolmusta – oikeus oppimiseen hanke alkoi. Seuraavia vaiheita: aikuisten oppimisvaikeudet toimikunta perustettiin Turkuun. Oikeus oppimiseen neuvottelukunta perustettiin ja se toimii edelleen, liittyminen mukaan on vapaa, ilmoittautuminen Airin kautta. Lukibussin toiminta alkoi ja sen toiminnan hoiti alueelliset verkostot eri puolilla Suomea. Seuraavia vaiheita olivat mm. esteettömyyshankkeet, lukineuvola – hankeet Helsingissä, Vaasassa, Tampereella ja Pohjois-Karjalassa. Lukineuvolan ideana oli palvelujen tarjoaminen asiakkaalle yhden luukun periaatteella. Nykyään Lukineuvola toimii Erilaisten oppijoiden liiton tiloissa, Tampereella Kansalaisopistossa. Rahoitusta toimintaan mm. RAY:n, ESR:n ja KELA:n kautta. Julkaissut lukuisia julkaisuja ja raportteja toiminnastaan mm. Kromosomeista kaksoiskonsonantteihin ja Lukibussin matkakirja. Oppimisvaikeudet tukipalvelun haasteena. Lukineuvola-hankkeen arviointitutkimus –raportti.

Airi kertoi Vapaan sivistystyön esteettömyystutkimuksesta, mikä jatkuu vuoteen 2012 asti (OPM:n rahoitus). Toiminnasta kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä Matti T. Lahtiseen.

Keskustelussa tuli esille huoli siitä mitä toiminnasta jää jäljelle, kun Opin ovien toiminta päättyy. Auli kertoi, että koordinaatiohankkeen tavoite on varmistaa, että toimintojen jatkuvuudesta huolehdittaisiin. Keskusteltiin myös RAY:n oppimisvaikeusohjelmasta 2006-2011 ja sen tuotoksista. Raportteja ja tukimateriaalia on mahdollista tilata Kuntoutussäätiön kautta. Toiminnasta on koottu myös Oppimisvaikeudet esiin julkaisu ja RAY:n Oppimisvaikeusohjelman arviointi – raportti.

Mervi Ylitalo toi esille näiden toimintojen jalkauttamisen haasteet osaksi normaalia toimintaa. Aulin mielestä tämä asia on varmistettava jo siinä vaiheessa, kun hankkeen toiminta aloitetaan eli varmistetaan jo alkuvaiheessa, että toiminnalle saadaan myös jatkossa mahdollisimman vahva tuki. Airi kertoi, että Osaavassa ohjauksen hankkeessa (ESR) toimintamallia jalkautetaan jo alkuvaiheesta lähtien mm. tarvittavan koulutustarjonnan, verkostotyön ja palvelujen kehittämisen kautta. Toiminnan haasteena on yhdenvertaisuuden takaaminen muiden toimijoiden kanssa.

Airi Valkama kertoi heidän järjestämästä seuraavasta tapahtumasta; Erilaisten oppijoiden hulluista päivistä Helsingissä, joka perinteisesti järjestetään Aikuisopiskelijaviikolla tiistaina 4.10. Tilaisuudessa avataan myös Apuvälinekeskus HERO:n tiloihin.

Seuraavaksi lehtori Leena Selkivuori alusti työskentelyä aikuisten erityisen tuen suosituksen tekemiseen. Eri alueiden toimintojen tuntemuksella ja keskenään verkostoitumalla pystytään keräämään toimintaan vaikuttavia keinoja / toimintatapoja, joilla myös tehdään näkyviksi hallinnollisia palvelun esteitä ja jatkossa toiminnan kautta poistamaan niitä. Aluksi hyvä tarkentaa seuraavat asiat:

- kenelle suositukset varsinaisesti tehdään?
- missä muodossa / sisällöllisesti ne tehdään?
- toimituskunta koostuu erilaisten oppijoiden teematyöryhmän jäsenistä?
- on sovittava nyt, miten työ viedään lopulliseen julkaistavan raportin muotoon

Keskustelua uudesta näyttötutkinto-oppaasta, joka on ilmestynyt. Sen liiteosia erityisen tuen osalta on laajennettu ja täsmennetty.

Leena pyysi toimijoita miettimään, että onko viimeisen vuoden aikana omissa toimintaympäristöissä tapahtunut asioita, joiden avulla työmme kohteena olevat asiat olisivat jotenkin edistyneet?

Luksia aikuisopisto: opiskeluvalmennus on aloitettu 2007-2008, työnkuva luotiin määräaikaisuudella, nyt ne vakinaistetaan toistaiseksi voimassaoleviksi työsuhteiksi. Kolme oppimisvalmentajaa, jotka toimivat 260% työpanoksella. Nyt oppimisvalmennus sisältyy myös, ei tutkintotavoitteiseen opiskeluun.

Mervi Ylitalo, TSL: Työelämäerkkerien kautta saatu rahoitusta myös työelämän hankkeille, joissa kehitetään toimintaa, jolla viedään erilaisten oppijoiden asiaa myös siellä eteenpäin. Lisäksi työelämän osallistuvat kehittämistyöhön.

Auli Ryhänen, Erkkeri: Erkkeri on saanut jatkorahoituksen ja nyt koulutuksiin pääsee osallistumaan myös työelämän edustajia. Ainoastaan työttömät, ESR – projektien toimijat ja Itä-Suomessa asuvat henkilöt eivät voi edelleenkään osallistua Erkkerin järjestämään koulutukseen.

Bovallius aikuisopisto, Turku: Iso asenneilmaston muutos tapahtunut aikuiskoulutuksen ja erityisen tuen toimijoiden välillä. Aikuiskoulutuskeskuksen johtaja oli lähestynyt ammatillista erityisoppilaitosta ja ehdottanut yhteistyötä.

Vipuvoimaa EU:lta 2007–2013

Opin ovien ansiota on ollut suuressa määrin se, että verkostoja on muodostettu eri alueille ja toimijoita saatettu yhteen miettimään näitä tärkeitä asioita.

Leena Selkivuori: Viimeisten kahden vuoden aikana on paljon aikuiskouluttajia hakeutunut ammatillisen erityisopettajan koulutukseen.

Krits: vankiloissa on hyvin rajatut opiskelumahdollisuudet, mutta nyt näyttää siltä, että toimintojen opinnollistaminen on avautumassa.

EKA opin ovi: Opinovi on tuonut paljon positiivista muutosta asenneilmastoon liittyen aikuisopiskelijoiden ohjaustarpeen ymmärtämiseen.

TSL: Työelämän koulutusneuvojat ovat niitä, jotka usein jo muutenkin toimivat luottamustehtävissä työntekijöiden edunvalvojina. Nyt he ovat perehtyneet myös vertaisohjaamiseen. Heille tarjotaan tarvittavaa koulutusta ohjauksen tueksi.

Leena kokosi edellisistä kommenteista keskeisimmät asiat, joihin kiinnitettävä erityinen huomio:

- verkostojen vahvistamiseen
- hlöstön toimintojen vakinaistaminen
- tutkimusten lisääminen
- toimijapohjan laajentaminen
- asenteeseen

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä on tehnyt aiesopimuksen maakunnan työpajojen kanssa. Sllä varmistetaan jatkossa, että osa valtionosuusrahoituksesta menee niiden työpajan asiakkaiden ohjaukseen, jotka tarvitsevat työvaltaisemman opiskeluympäristön opiskelujensa tueksi.

Itäsuomen yliopistolla on oppimisvaikeudet työelämässä – hanke, josta valmistumassa väitöskirja, jonka tulokset pohjautuvat työelämän edustajille tehtyihin kyselyihin (60 henk.). Koottu verkosto, jossa tekevät yhteistyötä oppilaitoksen, työvoiman palvelukeskuksen ja Kotikartanoyhdistyksen ohjaajat keskenään tukemaan enemmän ohjaustarpeessa olevien asiakkaiden jatkotoimia.

AIVO:n toiminta jatkuu TE - toimiston tiloissa ja päivystyksestä huolehtii jokainen vuorollaan. PKKY:ssä kaikkien rahoitusmuotojen opiskelijoilla mahdollisuus saada samalla tavoin tukea opintoihinsa.

Urabaariverkosto: tehty sopimukset isojen oppilaitosten kanssa neuvonta- ja ohjauspalveluiden ylläpidosta, Hero mukana ja he miettivät, että mikä olisi Heron osuus asiakkaille tarjotuista ohjauspalveluista.

Elise kertoi, että he tekevät tiivistä yhteistyötä tutkintoon valmistavissa koulutuksissa TE – toimiston virkailijoiden kanssa.

Vipuvoimaa EU:lta 2007–2013

Johanna pohti, että miten pystyttäisiin varmistamaan, että TE – toimiston työllistämisyksikön virkailijat saataisiin laajemmin tekemään asiakasyhteistyötä kouluttajien kanssa.

Airin kysymys: Minkä verran työllisyys- ja sosiaalitoimi on mukana verkostoissa? Mikä olisi järjestötoimijoiden rooli asiakkaiden saattamisessa eteenpäin oikeiden palvelujen pariin?

Mervi Y.: koulutusneuvojien joukossa myös työttömiä, on keskusteltu siitä, miten neuvontaa voidaan tarjota myös työttömänä olevalle, koulutusneuvoja mennyt työttömän kanssa työvoimatoimistoon. Heillä on toiminnassa mukana 150 neuvojaa, joista 10 on työttömänä.

Leena kysyi, että olisiko mahdollisuus saada casejä palvelupisteiden asiakaskohtaamisesta ja ohjauksesta? Erityisen tuen katettava koko palveluprosessi!!!

Mitä on erityinen tuki ja ohjaus peruspalveluna?

a) työelämässä
b) järjestöissä
c) oppilaitoksissa
d) TE - toimistoissa

Erityisen tuen suosituksen sisältö aikuisohjaukseen:

a) Miksi?
b) Kenelle se on kohdistettu eli mihin halutaan vaikuttaa?
c) Suosituksen muoto?
d) Sisältö ja rakenne?
e) Toimituskunta

Kommentit edelliseen: Johanna toi esille, että toiminta ei saisi olla vain oppilaitoslähtöistä vaan pitäisi miettiä, että kuinka parhaiten hyödynnetään myös säätiöiden osaamista tehtävässä työssä. Leila toivoi, että suositus osoitettaisiin kaikille päättäjille. Mervi Y. mielestä muotona voisi olla asiakascaset, jotka kootaan mahdollisimman selkokielisinä. Johanna piti tärkeänä, että rahoituksen kysymykset olisi hyvä nostaa esille käytännön asiakastyön esimerkkien kautta. Airi kysyi, että kenen vastuulla olisi julkaisun tekeminen? Hänen mielestään myös kokemusosaajien rooli pitäisi nostaa muiden asiantuntijoiden rinnalle, kun mietitään asiakkaan ohjausta. Marjan mielestä suosituksen vähimmäisvaatimukseen pitäisi kirjata viranomaisten toteuttama ja omien organisaatioiden antama tuki. Pirjon mielestä asiakkaiden tuen saamiseen liittyviä epäkohtia pitäisi avata osaksi suositusta (vahvempi merkitys).

Leena: keskusteluissa tuli esille, että suositus tullaan tekemään päättäjille ja se toimii jatkossa ohjaajien ”työkalupakkina.”

Aulin mielestä teematyöryhmän tuotoksia olisi mahdollisuus esitellä myös projektipäälliköiden klinikoilla. Näin saisimme myös heiltä palautetta työlle ja projektipäälliköt voisivat viedä tietoa eteenpäin alueellisiin verkostoihin. Miten mietintöjä hyödynnetään suositustyössä?

Vipuvoimaa EU:lta 2007–2013

Eeva-Liisa toi esille, että jokaisella aikuisopiskelijalla pitää olla oikeus saada tarvittavaa tukea opintoihinsa. Nykyään liikaa korostetaan testien merkitystä (medikalistinen näkökulma oppimisvaikeuksiin) moninaisessa toimintakentässämme, sen sijaan, että tarkasteltaisiin tuen antamista laajemmin myös rahoituspohjan ja työelämäntarpeiden näkökulmasta. Jokaisella pitää olla tasa-arvoinen mahdollisuus ja oikeus tukeen ilman testauksia !!!!!!

Leena: aikuisen tarvitsema tuki pitää joustaa erilaisissa tilanteissa, tasa-arvoa lisäävää, ennakoivaa ja eri toimijoille tuen antamiseen koottava erilaiset toimintamallit.

Teematyöryhmän työtä tukeva tukihenkilö ministeriön (TEM) taholla on vielä tällä hetkellä epäselvä, Helena Kasurinen ja Kai Koivumäki ovat siirtyneet muihin tehtäviin. Mervi ilmoittaa heti, kun selviää heidän työnsä jatkajat.

ET -toimituskuntaan voivat sitoutua seuraavat henkilöt:
Kirsi Ek, Kiipula
Airi Valkama, Erilaisten oppijoiden liitto
Eeva-Liisa Metsäluoto, PKKY
Minna Miikki / Jaana Kinnunen EKA Opin ovi
Maarit ja Tiina Luksia
(Johanna Palovaara, Keuda mahdollisuuksien mukaan)
Mervi Salmia
Elise Hatara, TAKK, lupautui kommentoimaan

Työryhmä kokoontuu seuraavan kerran 18.10. klo 9.30 – 16.00, Heron tiloissa Helsingissä.
Sovittiin seuraavia asioista:

- Mervi kutsuu ryhmän kokoon ja laittaa kutsua myös niille, jotka eivät olleet tapaamisessa paikalla
- Hän lähettää eri teematapaamisten tuotokset ”pompseina” mukaan ilmoittautuneille, jotta jokainen lukisi oman osuutensa läpi ennen 18.10, ja tekisi paperiversioon merkinnät minkä alakohdan (Leenan kokoama suositusrunko) alle eri asiat muistioista ja muista materiaaleista tulisi kirjata.
- Seuraavassa kokoontumisessa pilkotaan ja kootaan asiat otsikoiden alle yhdessä ja kirjoitetaan puhtaaksi kokonaisuus siten, että saadaan ensimmäinen raakaversio koko työryhmälle. Kommentoitava versio laitetaan kaikille teemaryhmän jäsenille. Sen työstämistä jatketaan marraskuussa Turun tapaamissa.

Päätimme pyytää suositukselle myös ulkopuolisia kommentteja, mm.:

- Oppimisvaikeudet työelämässä – hanke Itä-Suomen yliopistossa
- Ammatillisen erityisopetuksen aikuiskoulutuksen työryhmä perustettu, varmasti ovat kiinnostuneita
- AKOL

Case-esimerkkejä löydetään helposti omistakin joukoista, joten toivomme, että mahdollisimman monet toimijat (verkosto mukaan!) lähtee miettimään hyviä asiakascaseja suositukseen.

Keskusteltiin kehittämisohjelman strategian sisällöistä osana tehtävää työtä ja Elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmä kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

- alajaostot (nuorten ohjaus, osaamisen kehittäminen, korkeakoulujen ura- ja rekrytointi)

Vipuvoimaa EU:lta 2007–2013

- tulee suoraan KeSusta
- Auli Ryhänen mm. on tekemässä kannanottoa yhteistyöryhmälle siitä, että minkälaiset alajaostot tulisi olla

Muut asiat: Äänentoistolaitteiden käytöstä onmoni lukivaikeuksinen sanonut, että ensimmäisen kerran on kuullut luennoitsijaa, koska se auttaa mm. äänteiden erottelussa ym.

Early Learning, www.earlylearning.fi

Marja toivotti toimijat tervetulleiksi seuraavaan teemaryhmän tapaamiseen Turkuun, joka järjestetään Ammatti-instituutin tiloissa Lemminkäisenkadulla. Tilaisuutta emännöivät alueellinen erityisohjaustiimi, joka esittelee aikaansaannoksia ja toisena ammatillisten erityisoppilaitosten aikuiskoulutuksen kehittämisryhmä. Päivän ohjelmasta ja paikasta laitetaan myöhemmin tarkempaa tietoa, mutta Marja pyysi tilaisuuteen tulijoita huomioimaan mm. seuraavia asioita:

- junalla tulijat jäävät pois Kupittaan pysäkillä
- autojen parkkipaikat valitettavasti hyvin rajallisia, palloiluhallin pihalla on ilmaisia paikkoja

Muistion kirjasivat Johanna Palovaara ja Mervi Sirviö

Vipuvoimaa EU:lta 2007–2013